

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 12. desember 2007 truffet vedtak i

Sak nr: 66/07 (arkivnr: 200700562-20)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Offentlighet: I medhold av offentlighetsloven § 5a, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev mottatt 26. juni 2007 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 17. juli 2007 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra politiadvokat C og meddommerne D og E. A har supplert klagen ved brev av 5. september 2007. Sorenskriver F ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har sin bakgrunn i X tingretts behandling av en sak om overtredelse av vegtrafikklovgivningen. Saken gjaldt et ikke vedtatt forelegg.

Hovedforhandling ble avholdt 18. april 2007. A var tiltalt i saken. Tingrettsdommer B var rettens administrator. Meddommere var D og E. Aktor i saken var politiadvokat C.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Tingrettsdommer B ”overkjørte” henne og var partisk ved rettens behandling av den aktuelle saken.

Hennes godt begrunnede begjæring om utsettelse av saken ble raskt avvist uten begrunnelse.

Hennes fremstilling av saken var begrenset til en kort gjennomgang etter aktors innledningsforedrag. Hun fikk ikke ytterligere muligheter til å forklare seg, og fikk heller ikke anledning til å presentere sin bevisførsel i saken. Tingrettsdommer Bs mente at saken var tilstrekkelig belyst, til tross for at hun hadde mye i sin bevisførsel som ikke var nevnt. Politimannens forvridde versjon av hendelsesforløpet ble lagt til grunn.

Både hun og aktor fikk ti minutter hver til prosedyren. Hun hadde behov for noen minutter til å forberede prosedyren, men fikk ikke anledning til det. Hun ble ikke lyttet til, og fikk en følelse av å bli fullstendig overkjørt. Behandlingen hun ble utsatt for kunne ikke skyldes annet enn kameraderi og forhåndsdømming.

Hun er et offer for kristenforfølgelse. Det eksisterer dessverre hatgrupper både innenfor politiet, og tydeligvis også rettsapparatet. Hun har ikke gjort seg skyldig i det hun er dømt for.

Rettsboken fra hovedforhandlingen er en eneste lang farse. Det er feil på feil. Det er blant annet ikke riktig at hun fikk forklare seg flere ganger enn den ene gangen etter aktors innledningsforedrag. Det medfører heller ikke riktighet at hun har en generell mistro til politi og påtalemyndighet. Ved at retten konstaterer at den finner det aktuelle saksforhold tilstrekkelig avklart, gjøres hun til løgner. Polititjenestemannen og hennes forklaring er helt motstridende, og hans versjon er alene lagt til grunn til tross for at hun opplyste at hun skulle anmelde vedkommende for falsk forklaring.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Han oppfatter klagen mot ham dels å gjelde at han skal ha optrådt partisk under hovedforhandlingen, og dels at han skal ha ”overkjørt” A ved sin prosessledelse.

As begjæring om utsettelse av saken førte ikke fram. Retten vurderte saken å være tilstrekkelig opplyst ved den bevisførsel det var lagt opp til, og fant ikke grunn til å imøtekomme hennes krav ut fra hennes øvrige argumenter.

A fikk på vanlig måte anledning til å forklare seg etter aktors innledningsforedrag, hun fikk stille vitnene spørsmål, kommentere bevisførselen, og fikk ordet til prosedyre. Han synes å erindre at han måtte gripe inn overfor henne når hun begynte å diskutere med vitnene og forsøke å påvirke disse, i stedet for å stille dem spørsmål.

Tingrettsdommer B avstår ellers fra å kommentere de øvrige deler av klagen som i all hovedsak synes å grunnes i misnøye med saksbehandlingen og rettens vurderinger.

Meddommer – D – har i hovedsak uttalt følgende:

Det er beklagelig at A ikke føler seg rettmessig behandlet i tingretten, men han kan ikke se at det er grunnlag for den fremsatte klage.

Med flere års erfaring som meddommer mener han å ha et godt utgangspunkt for å vurdere saken. Etter hans vurdering utviste tingrettsdommer B stor forståelse for at A var i retten for første gang.

A ga tidlig uttrykk for sitt ønske om å få gitt en grundig forklaring, og ble gjort kjent med sine muligheter for dette. Etter hans vurdering ble A gitt svært gode muligheter til å få belyst sin sak. Tingrettsdommer B viste romslighet med hensyn til tiltaltes utdypende forklaringer, og det ble gjort med en åpenhet og i en tone som klart ligger innenfor rammene norsk rettsvesen bør sette.

Han kan ikke finne formuleringer i rettsboken som ikke gjengir de faktiske forhold slik han opplevde dem under hovedforhandlingen.

Meddommer – E – har i hovedsak uttalt følgende:

A hevder at hun er utsatt for kristenforfølgelse. Som meddommer hadde hun ingen følelse av at noen var ute etter tiltalte på grunn av hennes tro. Dette gjaldt både aktor, vitner og dommer. Det kunne derimot virke som om A hadde en overdreven frykt for at personer var ute etter henne.

Aktor – politiadvokat C – har i hovedsak uttalt følgende:

Det er ikke noe å utsette på tingrettsdommer Bs opptreden under den angjeldende hovedforhandling.

Hans vurdering er tvert imot at A fikk en svært god behandling i retten. Hun ble orientert grundig om prosessen og sine rettigheter, og fikk anledning til å gi vidtgående forklaringer.

Det vurderes for øvrig som lite formålstjenlig å kommentere klagens enkeltheter.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for kjæremål, anke eller gjenopptagelse, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om kjæremåls- eller ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Store deler av klagen refererer seg til rettens saksbehandling og de faktiske og rettslige vurderinger som ligger til grunn for rettens prosessuelle og materielle avgjørelser. A anfører blant annet at hun er uskyldig dømt som følge av at retten utelukkende har basert seg på aktoratets uriktige versjon av hendelsesforløpet. Dette forhold kan overprøves ved bruk av rettsmidler, og Tilsynsutvalget er følgelig avskåret fra å vurdere nevnte anførsel.

Klagen oppfattes videre å gjelde dommerens prosessledelse. Feil ved prosessledelsen kan som utgangspunkt brukes som grunnlag for anke over saksbehandlingsfeil. As anførsel om at tingrettsdommer B ledet forhandlingene på en slik måte at viktige opplysninger av betydning for saken ikke kom frem, er en av flere anførsler som vil kunne prøves ved anke. Disse anførselene faller derfor utenfor de forhold Tilsynsutvalget har kompetanse til å vurdere, jf. domstoloven § 236 fjerde ledd. Under henvisning til disse begrensningene i Tilsynsutvalgets myndighet, avvises den del av klagen som gjelder misnøye med den aktuelle rettsavgjørelsen og den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsen.

A anfører generelt at tingrettsdommer B var partisk og "overkjørte" henne under sin administrasjon av den angjeldende hovedforhandlingen.

Det fremgår av lovforarbeidene at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle "uhøvisk eller utilbørlig" atferd fra dommerens side, jf. NOU 1999: 19 side 325 flg. Det uttales blant annet at:

"Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse..."

En dommer skal utføre sin dommergjerning upartisk og på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt. I kravet til upartiskhet ligger at både parter, prosessfullmektiger og øvrige

aktører har krav på tilbørlig respekt, og at dommeren skal være objektiv og nøytral i sin fremtreden, spørsmålsstilling og behandling av aktører og parter.

Det er beklagelig at A sitter igjen med et inntrykk av at tingrettsdommer B var partisk og at dommeren "overkjørte" henne i sin prosessledelse. Tilsynsutvalget kan imidlertid ikke se at As påstander om dommerens atferd underbygges på annen måte enn at hun viser til domfellelsen og den forutgående saksbehandlingen. De påklagede forholdene det her vises til er alle avvist fordi de gjelder misnøye med rettsavgjørelse. As påstander får ingen støtte i de innkomne uttalelsene. Utvalget kan heller ikke se at det foreligger andre forhold som støtter As anførsler.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.